

Bácsalmás Város
Polgármesterétől

...../2024.

Véleményező Bizottság:

Pénzügyi és Fejlesztési Bizottság

Humánpolitikai Bizottság

Jogi és Ügyrendi Bizottság

Tárgyalás módja

Nyilvános ülés

Témafelelős: Tóth Attila

városüzemeltetési ügyintéző

... sz. előterjesztés

Bácsalmás Város Önkormányzata Képviselő-testületének

2024. november 26-i testületi ülésére

Tájékoztató a lakóhelyi környezet, illetve azon belül kiemelten az országos és helyi védettségű területek állapotának alakulásáról

A környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény (a továbbiakban: törvény) 46.§ (1) bekezdés b) pontja értelmében a települési önkormányzat a környezet védelme érdekében önálló települési környezetvédelmi programot dolgoz ki, amelyet a Képviselő-testület hagy jóvá.

Bácsalmás Város Önkormányzatának Képviselő-testülete Bácsalmás város 2022-2028. időszakra vonatkozó III. Környezetvédelmi Programját 238/2015. (IX.29.) határozatának 2. pontjában elfogadta.

A törvény 46.§ (1) bekezdés e) pontja értelmében a települési önkormányzat a környezet védelme érdekében elemzi, értékeli a környezet állapotát illetékességi területén és arról szükség szerint, de legalább évente egyszer tájékoztatja a lakosságot.

Ugyanezen törvény 51.§ (3) bekezdése arról rendelkezik, - megerősítve a hivatkozott fenti kötelezettséget -, hogy a lakóhelyi környezet állapotának alakulásáról a települési önkormányzat szükség szerint, de legalább évente tájékoztatja a lakosságot.

Fentiek alapján a város környezeti állapotáról a rendelkezésre álló adatok alapján a következő tájékoztatást adom:

Levegő

A levegő szennyezettségét döntően a fűtésből és a közlekedésből adódó légszennyezés kibocsátások határozzák meg. Ezekhez társul a homokos talajadottságokból származó por és pollenszennyezés is.

A fűtésből származó légszennyezés mértéke a jelenlegi gazdasági helyzetben ismét növekedni fog, mivel a gázfűtés helyett egyre többen kényszerülnek a vegyes tüzelési módra áttérni, mely során a fa mellett műanyagokat, gumit, egyéb hulladékot is elégetnek, melyek égetése során jelentős mennyiségű toxikus anyag kerül a levegőbe. A közúti közlekedésből származó légszennyezés mértéke továbbra is a városon áthaladó jelentős teherautó forgalmat is lebonyolító főutak mellett jelentős.

A településen nem található jelentősebb ipari légszennyező forrás.

Magyarországon 2,5 millió ember szenved allergiás megbetegedésben a Nemzeti Népegészségügyi Központ 2021-es felmérése szerint, ezzel az allergia igazi népbetegség.

Különösen magas, a teljes lakosságon belül 17 százalékos a parlagfű pollenjére allergiások aránya.

A pollenkibocsátó növények esetében ellenőrizni szükséges a gyommentesítés időben történő (virágzás előtti) elvégzését. Erre az elmúlt időszakban 26 bejelentésre indult eljárás keretében került sor, melyek eredményeül valamennyiben sikerült kikényszeríteni az önkéntes teljesítést, így bírság kibocsátása nem vált szükségessé.

Bár egy törvénymódosítás 2021 év elejétől országszerte teljes tilalmat rendelt el az avar- és kerti hulladék égetésére, egy kormányrendelet nyomán a koronavírus-járvány miatt bevezetett veszélyhelyzet végéig továbbra is az önkormányzatok rendeletei voltak irányadóak a kérdésben. Azonban a környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény 2021. decemberi módosítása értelmében az égetés önkormányzati hatáskörben marad a koronavírus miatti veszélyhelyzet után is. Önkormányzatunk is élt ezzel a lehetőséggel, így az avar és kerti hulladék égetés szabályairól szóló 17/2022. (X.26.) helyi rendelet szerint a nem komposztálható és a komposztálásra alkalmatlan avar és kerti hulladék égetése heti négy alkalommal, - munkaszüneti napok és vasárnap kivételével - hétfőn, szerdán, pénteken és szombaton végezhető október 1. és április 30. között.

Föld

A termőföld állapotában a mezőgazdasági tevékenység rentabilitásának csökkenése és ezzel összefüggésben a talajerő visszapótlásban csökkenés, ennek következményeként a hatóanyag ellátottságban is összességében csökkenés mutatkozik.

Felszíni vizek

A város fő vízgyűjtője és elvezetője a Kígyós - főcsatorna. A Kígyós főgyűjtő vízrendszere természetes állapotúnak mondható, azon számottevő hatású vízszennyezés az elmúlt időszakban nem volt.

Klímaváltozás – időjárási szélső értékek aszály és intenzív csapadék szintén káros hatásai csökkentésére megkezdett kormányzati intézkedés a Duna–Tisza közti Homokhátság vízhiányos ökológiai állapotának javítását, helyreállítását célzó vízkészlet-gazdálkodási projekt (KEHOP-1.3.0-15-2022-00033)

Az **5.a és 5.b célterületek** (Felső-bácskai vízpótló rendszer, Jánoshalma és Bácsbokod térsége) a Kígyós vízrendszer vízpótlását a DVCS-ből történő szivattyús vízatadás biztosítja. A vizet nyomóvezetékekkel a rendszer legmagasabb pontján lévő Kéleshalmi tározóba pumpálják, ahonnan a víz a Kígyós-vízrendszer csatornáiba, a Kígyós-főcsatornába, a Mátételki-kígyós, Bácsbokodi-kígyós csatornába jut, nyomóvezetékekkel, földmedrű összekötő csatornákkal. A vízpótlás az ökológiai célok mellett az aszály kártételeinek enyhítését, a gazdálkodás biztonságának növelését is lehetővé teszi.

Felszín alatti vizek

A felszín alatti víz lehet talajvíz vagy rétegvíz. A talajvíz a legérzékenyebb vízkészlet, ami könnyen szennyeződik (ásott kutakba történő szennyvízelhelyezés, szabálytalan szennyvíz csatorna pótló műtárgyak, stb.). A szennyvízcsatornázás most már több éve elkészült, a rákötések egyre kisebb mértékben már, de még mindig folyamatban vannak, ezért várható a talajvíz minőségének javulása, ugyanakkor a megelőző időszakhoz képes ez okból csökkenő víztartalom következtében a talaj *porozitása*, talajmechanikai tulajdonságok megváltozása, megelőzően az aszály okán a külterületeken jelentkező egyenlőtlen süllyedésből bekövetkező épületkárosodások belterületi előfordulásának számbeli növekedése valószínűsíthető.

A rétegvizekből (150-200 m-es mélységből) nyerhető ivóvíz minőségű víz. Az ivóvízként való felhasználást a vas és az arzén együttes jelenléte nehezíti.

A BAJAVÍZ Kft. által üzemeltetésbe vett új víztisztító az eddigitől eltérő technológiával, más vegyszerek felhasználásával állítja elő az ivóvizet.

Növényvilág

A két belterületi természetvédelmi terület (Kossuth park, Templom park) növényvilága közül a Kossuth parké a gazdagabb, fenntartásuk során a kezelési terveket, valamint a Kiskunsági Nemzeti Park szakembereinek útmutatásait figyelembe vesszük.

Hagyománnyá vált a településünkön az újszülöttek tiszteletére történő faültetés, azonban az elmúlt években a járványügyi korlátozások miatt ezek elmaradtak.

A polgáravató ünnepség megvalósításának formájában és időpontjában az elmúlt évben változás következett be. A faültetés 2024. április 12-én a Siskovics Kúria udvarán valósult meg, 2025-ben terv szerint hasonló elvek mentén és helyszínen zajlik majd az ünnepség.

Ezidáig benyújtott lakosság kérelmére indult eljárásokban 2024. évben 68 fa kerül kivágásra fakivágási engedély alapján. A kivágott fák pótlásának ellenőrzése továbbra is szükséges lenne, mely során a problémák jelentős hánydát generáló, tájidegen fák (pl.: fenyő) és azok túlnövekedése és az épített környezet infrastruktúra (közműhálózat légkabelei) összhangjának megteremtésére kell törekedni, különös tekintettel arra is, hogy a károsodott fák sérülései alapján szembeűnő, hogy a sejszerkezet módosulása következtében bizonyos fajok a környezeti terhelésnek kevésbé ellenállók.

Állatvilág

Az állatvilág vonatkozásában a természetvédelmi területek kezelési tervdokumentációi tartalmaznak részletes és pontos állapotfelmérést és a korábbi állapotokról is szerepelnek ott kutatási anyagok.

Az országosan és egész Európában megrendezésre kerülő Madármegfigyelő Napokra ez évben október 5-én,

4+1 fő részvételével került sor Bácsalmás,

Sóstó helyszínen, bemutató madárgyűréssel egybekötött természetismereti túra programmal.

A délelőtt folyamán a Sóstónál összesen 43 madárfajt észleltek, a megfigyelt madarak összlétszáma 809 példány volt, a leggyakoribb madárfajok: erdei pinty, tengelic és örvös galamb voltak, értékes különlegességgként parlagi sas és tűzfejű királyka egyedeket is észleltek.

Megállapítható, hogy a tómeder kiszáradása hatással van a fajtaelőfordulás és példányszám csökkenésére. Ebben fordulatra nem számíthatunk.

Kedvező változásként viszont az apróvadak létszáma -vélelmezhetően a kemény telek hiányában csekélyebb mortalitás, kisebb számú pusztulás miatt- megnőtt.

Védett természeti értékek

Bácsalmás területén a legjelentősebb összefüggő (37 hektáros) zöldterületi rendszer az "ex lege" és helyi védettségű Sóstó és a közvetlen környezete, amely a körülötte lévő tölgyerdővel élvez helyi védettséget. Az erdő egy része, a 14/1992 (VI. 30) KTM rendelet alapján országos védettségű 3,9 ha-os gyapjas gyűszűvirág élőhelye. Ez a terület a Kiskunsági Nemzeti Park tulajdonában van, annak szakszerű kezeléséről a Nemzeti Park gondoskodik.

A Kiskunsági Nemzeti Park szakmai ajánlásával és segítségével több éve folyamatosan végezzük a Sóstó tájidegen növényektől való megtisztítását, ezért 2024. május 14-én ismét 7 db vízi bivaly érkezett a Nemzeti Parkkal kötött szerződés alapján a Sóstóra. A vízi bivalyok jól tudják hasznosítani a más háziállatok által kevésbé kedvelt vizes élőhelyeket. Szeretnek dagonyázni és egyik kedvenc táplálékuk azok a nemkívánatos növények (nád, aranyvessző és gyékény fajok), amelyek az elmúlt néhány évtizedben nagymértékben elszaporodtak a tó partján, visszaszorítva ezzel az eredeti szikes tavi flórát és az ahhoz kötődő állatfajokat. A tó a legeltetési időszakban körbe van kerítve villanypásztorral, ezért az állatok közelébe, valamint a villanypásztoron belül menni Tilos, és életveszélyes! Az állatok legeltetésére kötött szerződés 2024. november 15-én jár le és remélhetőleg jövőre is lehetőség nyílik ezen élőhely legeltetéssel történő hasznosítására.

Pozitívumok mellett megjegyzendő, hogy, a bivalyok súlygyarapodásáért korábban realizált díjfizetés megszűnt, a tó ideiglenes körbekerítését az eljövendőkből módosított határvonallal kell újra építeni, illetve a partner, szállítási feladatból történő kihátrálása okán a szállítás ideiglenes infrastruktúrális feltételei biztosítása eddig nem tapasztalt nehézségekbe ütközik.

Nagyságát tekintve jelentős védett természeti értékünk a 208 ha területű ún. Mosztongai- tavak és vízállásos területek. A terület helyi védelem alatt is áll, továbbá a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. tv. 23. § (2) bekezdése alapján a törvény erejénél fogva védett, ún. ex lege védett természeti terület.

A város központjában helyezkedik el a Kossuth Park Természetvédelmi Terület és Bácsalmási Templompark Természetvédelmi Terület. A területekre vonatkozó, a meglévő állapotot, valamint az elérni kívánt célokat, megoldandó feladatokat rögzítő természetvédelmi kezelési tervek elkészültek, azok elfogadásra ugyanezen: 2024. November 26-I Testületi ülés alkalmával kerülnek előterjesztésre.

Épített környezet

Az épített környezet általános állapota fokozatosan romlik. Egyre több a magántulajdonban lévő, romos, részben elbontott, elhanyagolt épület, telek.

A fejezet visszatérő tétele a Hősök tere 3-4. szám alatti épületegyüttes felújítási szükségessége. Tekintettel arra, hogy ezen épületegyüttesen végzendő beavatkozások a Bácsalmás, belterület 1284. hrsz, volt Ulrich palota (műemléki nyilvántartási törzsszáma: 10635 és műemléki nyilvántartási egyedi azonosító száma: 2140) és volt Csauscher palota (műemléki nyilvántartási törzsszáma: 10634 és műemléki nyilvántartási egyedi azonosító száma: 2139), mint védelem alatt álló építészeti örökség minőségére - az építési munkálatok hatósági követelményi rendszernek való megfeleltetési szüksége merülhet fel, azaz a kulturális örökség védelmével kapcsolatos szabályokról szóló 68/2018. (IV. 9.) Korm. rendelet 63. §-ában, illetve 64. §-ában foglaltak szerint örökségvédelmi engedélyezési, illetve örökségvédelmi bejelentési kötelelem alá tartozhat és csak értékvédelmi dokumentáció alapján és különösen az alábbiak betartásával végezhető:

A védettségére okot adó jellegzetességek nem változtathatók meg. Törekedni kell a védett értékek fizikai valójukban történő megőrzésére, részleges bontás csak utólagos, építészeti értéket nem képviselő épületrészek esetében lehetséges. Felújításuk, visszaépítésük esetében előnyben kell részesíteni az eredeti alkotóanyag, szerkezet, forma megőrzését biztosító, állagjavító konzerváló eljárásokat, a képző- és iparművészeti tartozékok restaurálását.

2023. évi tájékoztatás óta eltelt időszakban, a 2023. november hónapban opcionális feltételekkel értékesített Bácsalmás, Korona u. 31. hsz (1240. hrsz) alatti déli épület oromfalának részleges leomlása károsodását észleltük, melyre vevő figyelmét felhívtuk és intézkedési szükségességét jeleztük.

←

2023.12.11-én érkezett bejelentés szerint értesültünk a Bácsalmás, Gróf Széchenyi u. 82. hsz és 1296/A/1. hrsz alatti Önkormányzati társasház-tulajdonrész károsodásáról, mely kapcsán legszükségese helyreállítási munkák elvégzésre kerültek; ↓

A Bácsalmás belterület 1286 helyrajzi szám alatt nyilvántartott, természetben a Bácsalmás, Gróf Széchenyi utca 75. házszám alatt található nem lakás céljára szolgáló „Fiedler Községi Ház” ingatlan 2024. március 1. napjával kezdődő használatba adását követő időszakban észleltük az attikacsatorna hibája miatt bekövetkező beázást ↓

Az úthálózat és a járdák állapota sok kívánnivalót hagy maga után. Ez évben az utak kátyúzása a BÖKK Nonprofit Kft. tájékoztatása alapján két alkalommal (tavasszal és koraősszel) megtörtént. A szennyvízcsatornázás miatt az utak állapota folyamatosan romlik, rossz állapotuk miatt több útszakasz teljes felújítására lenne szükség. Járda tekintetében ebben az évben szakember hiányában nem összefüggő szakaszokat, hanem kisebb felületekben minösszesen közel 50 q-nyi hideg aszfalt bedolgozása melletti felújítási munkát tudtunk a Nonprofit Kft. által elvégeztetni.

A megelőző másfél év a klímaváltozás irányát jelző hatásként hosszútávú alkalmazkodási készség és képesség kialakításának és fenntartásának szükségességét is hangsúlyozó mementóként, a viharkárt szenvedett épületeink (Dózsa 22., Hősök tere 6., Gr. Széchenyi 73/tárolócsarnok/ és Szt. János utca 3/A /Tanuszoda/) fenntartható gazdálkodási lehetőségeinek vizsgálati szükségességét igazolta.

Ennek részeként Bácsalmási Közös Önkormányzati Hivatala által Bácsalmás Város Önkormányzata Képviselő-testületének az önkormányzat tulajdonában álló lakások és helyiségek bérletéről és elidegenítéséről szóló 19/2023. (XI. 2.) önkormányzati rendelete 4. § (1) bekezdésébe foglalt szerint *2024 január 31. határárral* elkészítendő az önkormányzat tulajdonában álló lakások hasznosítására vonatkozó lakáshasznosítási javaslat, illetve aktualizálandók az ingatlan-vagyon elemeinek biztosításai (esetenként összhangban a bérleti tevékenység felelősségbiztosítási szükségességével!), illetve megvizsgálandó önkormányzatunk felelősségbiztosítási lehetőségének megteremtése.

Az elektromos hálózat, a közvilágítás, a kábeltévé hálózat állapota megfelelő, azonban probléma a légkábeles hálózatok és fasorok egymásra hatása, ahol a helytelen telepítés és/vagy fajtaválasztás az infrastruktúra fenntartását nehezíti, illetve a szükséges gallyazások csak településképi és állékonysági szempontból is kompromisszumosan valósíthatóak meg (egységes városi fásítási / fajtacserélési terv).

Szennyvízelhelyezés

A szennyvízcsatorna hálózat bővítése és a tisztítókapaacitás megfelelő méretűre való fejlesztése befejeződött. Azonban a rákötések jelenleg is folyamatosan történnek. A rácsatlakozások befejeztével megoldódik a város egyik legnagyobb környezetszennyező problémája.

Hulladék

A kötelezően igénybeveendő közszolgáltatás feladatellátási struktúrájának átalakítása következtében az új hulladékgazdálkodási rendszerre történő átállás településünkön zökkenőmentesen megtörtént. A korábbi rendszerhez képest változásokat egyenlőre Hivatalunk részéről nem észleltünk, a lakosságtól sem kaptunk pozitív, vagy negatív visszajelzést az új hulladékgazdálkodási rendszer vonatkozásában.

Az erőforrások mind hatékonyabb felhasználása céljából alkalmazandó kiterjesztett gyártói felelősség (Extended Producer Responsibility = EPR) egy környezetvédelmi elv, amely szerint a termékgyártóknak felelősséget kell vállalniuk a termékeik életciklusának végén keletkező hulladékért. Ez azt jelenti, hogy a gyártók kötelességet vállalnak a termékek újrahasznosítására, újrahasználatára vagy biztonságos elhelyezésére, és ennek költségeit is viselik. A Magyarországon 2023. július. 1.-én életbe lépett törvénynek és rendeleteknek az értelmében a hazánkban keletkező egyes körforgásos termékek körébe tartozó hulladékok kezelését a MOHU Mol Hulladékgazdálkodási Zrt., mint koncesszor szervezi, és a hatáskörébe tartozó feladatokat ellátja.

A körforgásos gazdaság egy olyan gazdasági modell, melyben a termékeket és erőforrásokat úgy tervezik, hogy minimalizálják a hulladékot és a pazarlást. Ehelyett a cél az, hogy a hulladékként megjelenő termékek mennyiségét csökkentsék, újrahasználgják, újrahasznosítsák. (3-R alapelve) Ez segít csökkenteni a környezeti terhelést és fenntarthatóbb gazdaságot teremteni.

2023. évi tájékoztató óta eltelt időszakban bevezetésre került a kötelező visszaváltási rendszer (DRS) az italcsomagolásokra. A szabályozás lényege, hogy minden üveg, fém és műanyag 1 deciliter és 3 liter közötti űrtartalmú palackos italtermék (kivéve a tej- és tejalapú termékek) vásárlásakor visszaváltási díjat fizet a vevő, amit később visszkap.

Zaj és rezgés

Bácsalmáson a közlekedésből származó zaj tekinthető domináns zajforrásnak, mely az utóbbi időben növekedést mutat. A médiában hangsúlyosabb Budapest–Belgrád-vasútvonal mellett, városunkat közvetlenül érinti a Baja–Szabadka vasútvonal: mely keretében átépülhet a 154-es számú Bátaszék–Baja–Kiskunhalas vasútvonal Baja és Bácsalmás közötti 32,5 kilométeres szakasza, valamint újra kiépíthetik az egykori, 967-es számú Bácsalmás–Csikéria–Szabadka vonalat. A 26 kilométer hosszú, utóbbi vonalon hatvan éve, 1960-ban állították le a személyforgalmat. A szállítás vélt hatékonysági növekménye az abból szükségszerűen keletkező ártalmas hatások arányukban jelentkező csökkenése irányában hat.

A többi zajforrás szűkebb közösségeket érint (vendéglők, üzemek stb. környezetében).

A város területén a zaj és rezgés mértéke nem tekinthető jelentős környezetszennyezésnek.

Általánosságban megállapítható, hogy Bácsalmáson a környezet állapotában a szennyvízcsatornázás befejeztével és a rácsatlakozások lassú, de folyamatos növekedésével jelentős pozitív változás mehet végbe.

Ebben az évben is több beruházás, felújítás történt, vagy van jelenleg is folyamatban városunkban, hogy szebb, korszerűbb környezetben élhessünk.

A hulladékgazdálkodás szerkezetében az utóbbi években történt változások, a hulladékok gazdaságos újrahasznosításán túl a lakosság –és ami a legfontosabb, a felnövekvő nemzedék– környezet-tudatosabbá nevelését teszik lehetővé.

A Kiskunsági Nemzeti Park tevékeny közreműködésével az előző évekhez hasonlóan jelentősen javult a védett természeti értékeink, főképp a Sóstó állapota.

Fentiek alapján kérem a Tisztelt Testületet, hogy a tájékoztatót szíveskedjenek megvitatni és az alábbi határozati javaslatot egyszerű {Mötv. 47.§ (2) bek. alapján} többséggel elfogadni.

Határozati javaslat

Tárgy: Tájékoztató a lakóhelyi környezet, illetve azon belül kiemelten az országos és helyi védettségű területek állapotának alakulásáról

Bácsalmás Város Önkormányzatának Képviselő-testülete úgy dönt, hogy a lakóhelyi környezet, illetve azon belül kiemelten az országos és helyi védettségű területek állapotának alakulásáról szóló tájékoztatót az előterjesztésben foglaltak szerint tudomásul veszi.

Határidő: azonnal

Felelős: Németh Balázs polgármester

A határozatról értesül:

- kivonattal: 1. Németh Balázs polgármester
- 2. Patocskai Ibolya jegyző
- 3. Horváth István Attila PBÜ osztályvezető
- 4. Tóth Attila városüzemeltetési üi.

A Képviselő-testület nem kér jelentést a határozat végrehajtásáról.

Bácsalmás, 2024. november 13.

Németh Balázs
polgármester

Kísérőlap

SZMSZ 18.§ (1)-(3) bek.]

Az előterjesztés tárgya: **Tájékoztató a lakóhelyi környezet, illetve azon belül kiemelten az országos és helyi védettségű területek állapotának alakulásáról**

A Képviselő-testületi döntés dátuma: **2024. november 26.**

a) az előterjesztés készítőjének nyilatkozata:

- az érintett jogszabályok rendelkezéseit, a vonatkozó szakmai előírásokat, a szabványokat és egyéb előírásokat a legjobb tudásom szerint betartottam.

Tóth Attila (név) (aláírás)

b) az előterjesztés szakmai ellenőrzésre leadás időpontja: 2024-11-13

c) a szakmai ellenőr nyilatkozata:

.....
.....

Szakmai ellenőr neve: aláírása:

d) az előterjesztés törvényességi ellenőrzésre leadás időpontja: 2024-11-13

e) az SZMSZ 18.§ (1)-(3) bekezdés betartása ellenőrzésének eredménye:

.....
.....
.....
.....

Törvényességi ellenőr neve: aláírása:

f) a jegyző nyilatkozata a törvényességi felülvizsgálat eredményéről, illetve annak elmaradásáról kellő idő hiányában:

.....
.....
.....

Bácsalmás, 2024. november 13.

Patocskai Ibolya
jegyző